

ÚVOD.

(třeba ne vždy podstatných jmen), s odkazy všestrannými, se jmény vydavatelů i v starší době tiskařů a kde důležitost vyžadovala, i jmen, vybraných z dedikací zvláště pozoruhodných. Přesvědčili jsme se totiž nejednou, že pod rozmanitými, neurčitými názvy kolují vědomosti o knihách Komenského. Někdy jsou názvy knih zkráceny a zkomoleny, že z titulů vybrané ukázky daly vznik ku představám o několika knihách domnělých s odchýlnými názvy. Někdy se uvádí kniha pod jmény, kterých se nikdo nedopátrá, ani v úvodě, ani v předmluvě, ani na konci, jen podle dohadů o vydáních v témž městě a u téhož tiskaře. Někdy se uvádí kniha v souvislosti se jmény vydavatelů, překladatelů, doplňovatelů, jindy tiskařů, jindy těch, kterým byla věnována, a z toho všeho zmatek nad zmatek, všecko všudy sem tam se točí, zmítá, kolotá ...

Proto jsme i proti obvyklým a předepsaným pravidlům o pořadu abecedního výčtu názvů, proti ustáleným zvyklostem o zkracování titulů přihlíželi jen ku potřebě a užitku praktickému, nešetříce odkazů, svazující pro úplnost číslo k číslu u hesel jednotlivých hojnými vysvětlivkami, revokacemi, srovnávající podle známé záliby Komenského názvy shodné, oblíbené k sobě, upozorňující u čísel jednotlivých odkazem, jaký jest poměr ku vydání a zpracování předchozímu i dalšímu. Tu neplatí: *Omne nimium vertitur in vitium*. Ze zkušenosti bibliotečních úředníků víme a příklady můžeme posloužiti, jak i podobné podrobnosti přijdou vhod, třeba někdy i znalci a odborníkovi. Podáváme tedy nejdříve abecední přehled prací Komenského a zjevů s nimi souvislých. Zkratky, citace autorů bibliografických posavadních přehledů, jsou uvedeny podrobně s. v. Spisy: Bibliografie. Kde nebylo zvláště nutno dovolávati se předchůdců, kde autopsie nahradila a někdy opravila cizí zápis a výpisek, tam nic nepřipojujeme, aby se neplýtvalo místem ...

Výklad tento vyrostl mimoděk z míry, ale upřímnost kázala, než kdo bude používati této Bibliografie, aby se obeznámil s tímto předdomím, úvodem a návodem, kde projeví svoje stanovisko a zřetelné důvody pro otištění první části této bibliografie, bylo nejen naším právem, nýbrž i naší povinností!

Zbývalo by ještě několik úvah o další části bibliografie o Komenském, o životopisech a kultu Komenského. I tu upozorňujeme po hojných zkušenostech, že jsme zvolili pořad chronologický, napřed pro životopisy starší a pak celkové, potom pro příspěvky životopisné, články a knihy oslavné, jubilejní i pak pro oddíly, kde jsme chtěli shrnouti obraz Komenského jako paedagoga, filosofa, theologa ve stycích s předchůdci, vrstevníky a pokračovateli zásad, i dále skupiny, kde jsme seřadili látku o jednotlivostech ze života Komenského od kolébky až po rakev, jakož i kult jeho slovem i obrazem.

Kdo podobných prací nekonal, nemá ani tušení, jaké námahy a jaké energie bylo třeba, podle neurčitého citátu některého zjistiti také v tomto oddílu bibliograficky přesně titul díla a studie. Některé číslo, které tu stojí zapsáno bez poznámky, má celou historii, kterak po spoustě dotazů na jednotlivce i knihovny hlavně v cizině, dospěli jsme správného výsledku, shrnutého někdy v nepatrné jediné řádečce.

Často bývalo u nás i v cizině některé číslo bibliograficky opisováno z knihy do knihy bez šetření všech správností číselných i textových, jakož i odchylek, se kterýmiž nebylo ve vydáních rozmanitých uvedeno. To vše bylo nutno zvláště vytknouti. Kdo bude Bibliografie používati, pozná to často, jak bez polemik a honosivosti skoro každé číslo obsahuje nejen